



Vlaams
Parlement

stuk **1086** (2010-2011) – Nr. 1
ingediend op 19 april 2011 (2010-2011)

Voorstel van resolutie

van de dames Irina De Knop, Marleen Vanderpoorten,
Fientje Moerman en Ann Brusseel,
de heren Boudewijn Bouckaert en Lode Vereeck
en mevrouw Patricia De Waele

betreffende het aanpassen van de regeling
van de maximumfactuur in het basisonderwijs

TOELICHTING

Het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997 bepaalt dat scholen geen inschrijvingsgeld noch bijdragen mogen vragen voor de kosten die zij maken bij het nastreven en het behalen van de ontwikkelingsdoelen en eindtermen met hun leerlingen. Het verbod op het vragen van inschrijvingsgeld is bovendien een grondwettelijk verankerd principe. Het decreet Kostenbeheersing van 6 juli 2007 voorzag in de nodige financiële middelen. Alle basisscholen krijgen extra werkingsmiddelen via een nieuw systeem van financiering; tegelijk wordt hieraan een maximumbijdrage voor ouders gekoppeld, de zogenaamde ‘maximumfactuur’, die uitvoering kende vanaf 1 september 2008. Er zijn twee maximumfacturen. Een scherpe maximumfactuur voor extra’s zoals daguitstappen, een tijdschrift, een museumbezoek, zwemmen. Een minder scherpe maximumfactuur voor alle meerdaagse uitstappen. De scherpe maximumfactuur bedraagt 20 euro per leerjaar in het kleuteronderwijs en 60 euro per leerjaar in het lager onderwijs. De maximumfactuur voor meerdaagse uitstappen bedraagt 0 euro in het kleuteronderwijs en 360 euro voor het volledig lager onderwijs.

Hoewel de maximumfactuur kadert in het nastreven van het nobel principe van kosteloos basisonderwijs waarbij de onderwijsgebonden kosten en de bijdragen die scholen vragen, de schoolkeuze niet mogen bepalen en evenmin een uitsluitend effect mogen hebben, heeft ze een averechts effect op de participatie van kinderen aan culturele en pedagogische activiteiten van de school. Bovendien zoeken scholen naar manieren via verschillende constructies om de bestaande regeling te omzeilen, zoals het innen van bijkomend geld van de ouders via de oudercomités. Hoewel de scholen extra werkingsmiddelen hebben gekregen botsen ze te vaak tegen de grenzen van het systeem van de maximumfactuur en zijn maximumbedragen.

Het voorstel van resolutie betreffende de evaluatie en de bijsturing van de regeling met betrekking tot de maximumfactuur (*Parl. St. VI. Parl. 2009-10, nr. 645/1*) werd verworpen in de commissievergadering op 28 oktober 2010 en ook het verzoek om het in de plenaire vergadering van 8 december 2010 te behandelen, werd verworpen. De meerderheid wou wachten op de evaluatie die voorzien was eind 2010. Naar aanleiding van de bespreking van de beleidsbrief Onderwijs 2010-2011 (*Parl. St. VI. Parl. 2010-11, nr. 745/1*) in december 2010 werd duidelijk dat deze termijn niet gehaald zou worden. Het kwantitatieve rapport, uitgevoerd door het Steunpunt Studie- en Schoolloopbanen (Steunpunt SSL), zou pas in januari 2011 klaar zijn. Een timing die weer niet werd gerespecteerd, want tijdens de discussie in het kader van een vraag om uitleg van mevrouw Marleen Vanderpoorten van 17 februari 2011 (*Vr. en antw. VI. Parl. 2010-11, 944*) over de evaluatie van de maximumfactuur vertelde de minister dat er in het kader van het kwantitatieve onderzoek een aantal bijkomende verduidelijkingsvragen werden gesteld. Het rapport zou op dat moment over een paar weken klaar moeten zijn. De termijn van enkele weken verstreek eind maart, waarop mevrouw Irina De Knop een vraag om uitleg heeft gesteld tijdens de commissievergadering van 31 maart 2011 (*Vr. en Antw. VI. Parl. 2010-11, 1583*). Opnieuw moest er vastgesteld worden dat de vooropgestelde termijn niet werd nagekomen. Het kwantitatieve onderzoek door SSL zal iets langer duren dan gepland. De resultaten worden verwacht voor het zomerreces. Ondanks de herhaalde bereidwilligheid van de minister om het systeem eventueel aan te passen, blijft hij vaag over het tijdstip van deze mogelijke bijsturing. De minister blijft het antwoord op de vraag of er aanpassingen zullen gebeuren op basis van de resultaten van het kwantitatieve onderzoeksrapport of er dan wel gewacht wordt op het kwalitatieve rapport, waarvan de opdracht pas zal uitgevoerd worden in het najaar 2011, schuldig. Qua timing betekent dit eigenlijk dat er pas een zicht zal zijn op alle elementen van het onderzoek ten vroegste eind 2011/begin 2012. Het steeds weer opschuiven van de timing van de evaluatie voedt het vermoeden dat er pas een bijsturing zal komen

in het schooljaar 2012-2013. Ondertussen steken er wel steeds meer berichten in de media de kop op die de ongewenste effecten van de maximumfactuur wederom in de verf zetten. De Werkgroep Kleuterscholen slaakt een noodkreet en stelt dat, na een rondvraag bij 3000 kleuterscholen, maar liefst 82 procent van de ondervraagde scholen didactische en pedagogische activiteiten heeft moeten schrappen als gevolg van de maximumfactuur. Volgens de Vereniging Openluchtklassen is er dit jaar een daling van ongeveer 20% van de sneeuwklassen. Uit cijfers van het recent onderzoek van Locus, het steunpunt voor bibliotheken, cultuur- en gemeenschapscentra en lokaal cultuurbeleid in Vlaanderen en de Vereniging Vlaamse Cultuur- en gemeenschapscentra (VVC) blijkt dat het aantal kleuters dat in schoolverband een bezoek bracht aan het cultuurcentrum sinds 2006, bij gelijkblijvend aantal initiatieven, met 16,6% is gedaald. Ook in het lager onderwijs wordt er minder aan cultuur gedaan. In 2009 was er voor het eerst een terugval van 9,4% op te tekenen, in 2010 is er wel een licht herstel maar het aantal leerlingen daalt, met 4,6% ten opzichte van 2006, nog steeds. In het secundair onderwijs is er nauwelijks een daling. De oorzaak moet volgens het onderzoek gezocht worden bij de invoering van de maximumfactuur. De daling zou overigens nog sterker geweest zijn, mochten de culturele centra de afgelopen jaren geen bijzondere inspanningen hebben geleverd om scholen te lokken.

Uit de bevraging over de maximumfactuur onder de ouderverenigingen van de Vlaamse Confederatie van Ouders en Ouderverenigingen (VCOV), de ouderkoepel van het vrij onderwijs, blijkt dat er een grote behoefte is aan een verhoging van de opgelegde bedragen.

Deze nieuwe feiten tonen eens te meer de impact van de maximumfactuur op de culturele en sportieve participatie van leerlingen aan. De druk voor een aanpassing vanuit het onderwijsveld neemt alsmaar toe. Het huidige systeem is een te strak keurslijf voor de scholen en heeft zijn limieten bereikt. De scherpe maximumfactuur van 20 euro in het kleuteronderwijs krijgt veel kritiek. Voor instappertjes van de eerste kleuterklas is dit wellicht voldoende, maar vanaf de derde kleuterklas stellen er zich problemen. Zo wordt het zwemmen afgebouwd maar ook andere meerdaagse extra-murosactiviteiten worden stopgezet. Bovendien zijn er vaste kosten, zoals vervoer, die even groot zijn in het kleuteronderwijs als in het lager onderwijs. Het bedrag van de scherpe maximumfactuur in het kleuteronderwijs moet daarom aangepast worden tot het niveau van het bedrag in het lager onderwijs. Daarenboven moet het systeem van de scherpe maximumfactuur aangepast worden naar analogie van dit van de minder scherpe maximumfactuur waarbij er een globaal bedrag voorzien wordt voor de schoolloopbaan, zowel in het kleuteronderwijs als in het lager onderwijs, van het kind. Zo kan in het ene schooljaar bijvoorbeeld 40 euro worden gevraagd en in een ander schooljaar bijvoorbeeld 80 euro, dit in het kader van geplande activiteiten. Het zal de bewegingsvrijheid van de scholen versterken zonder dat de totale financiële last van de ouder wordt vergroot. Ook moet het bedrag van de minder scherpe maximumfactuur in het kleuteronderwijs opgetrokken worden tot de helft van het bedrag voorzien in het lager onderwijs, dit vanuit de redenering dat de schoolloopbaan in het kleuteronderwijs over het algemeen drie jaar duurt en in het lager onderwijs zes studiejaren.

Om aan de verzuchtingen van de scholen, de ouders en belangrijke actoren uit de onderwijswereld, zoals het Onderwijssecretariaat van de Steden en Gemeenten van de Vlaamse Gemeenschap (OVSG), de Werkgroep Kleuterscholen, de Organisatie Directeuren Vlaams Basisonderwijs (ODVB) evenals verschillende cultuurcentra en de sector van het jeugdtoerisme, tegemoet te komen moeten we niet wachten tot de evaluatie klaar is. Er zijn voldoende gegevens beschikbaar die een aanpassing van het systeem van de maximumfactuur thans legitimeren. Het Vlaams Parlement kan deze signalen niet negeren en kan op een gepaste manier antwoorden door nog dit schooljaar, met het oog op het nieuwe schooljaar

2011-2012, de nodige stappen te ondernemen, eventueel via Onderwijsdecreet XXI, om zo een bijsturing mogelijk te maken. Een wens die overigens tijdens de bespreking van het voorstel van resolutie aangaande de maximumfactuur meerderheid over oppositie heen, mits enige nuances betreffende het evaluatierapport, werd gedeeld.

Irina DE KNOP
Marleen VANDERPOORTEN
Fientje MOERMAN
Ann BRUSSEEL
Boudewijn BOUCKAERT
Lode VEREECK
Patricia DE WAELE

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

Het Vlaams Parlement,

- gelet op de vigerende regeling inzake de maximumfactuur en de recente gevolgen die deze regeling met zich meebrengt;
- gelet op de vragen die hierover reeds door verschillende leden zijn gesteld in de Commissie voor Onderwijs en Gelijke Kansen enerzijds en in de Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media anderzijds, alsmede de antwoorden die hierop door de ministers Pascal Smet en Joke Schauvliege zijn verstrekt;
- gelet op de actuele vragen die hierover tijdens de plenaire vergadering van 31 maart 2010 zijn gesteld, en gehoord het antwoord van minister Pascal Smet daarop;
- gelet op het door minister Pascal Smet eerder aangegeven engagement om tegen het einde van 2010 de effecten van de maximumfactuur op buitenschoolse activiteiten te evalueren;
- gelet op het voorstel van resolutie van de dames Irina De Knop, Marleen Vanderpoorten, Fientje Moerman en Ann Brusseel en de heer Sven Gatz betreffende de evaluatie en de bijsturing van de regeling met betrekking tot de maximumfactuur;
- gelet op het ontwerp van decreet betreffende het onderwijs XXI, ingediend op 12 april 2011;
- gelet op de in de beleidsnota Onderwijs 2009-2014 aangegeven timing om de nieuwe financiering van het leerplichtonderwijs en de regeling rond de maximumfactuur te evalueren tegen 2012;
- vraagt de Vlaamse Regering:
 - 1° in afwachting van de bevindingen van de evaluatie nu al, tijdens het schooljaar 2010-2011, een aantal maatregelen te nemen om:
 - a) het bedrag van de scherpe maximumfactuur in het kleuteronderwijs op te trekken tot het niveau van het bedrag in het lager onderwijs;
 - b) het systeem van de scherpe maximumfactuur aan te passen naar analogie van dit van de minder scherpe maximumfactuur waarbij er een globaal bedrag voorzien wordt voor de schoolloopbaan van het kind zowel in het kleuteronderwijs als in het lager onderwijs;
 - c) het bedrag van de minder scherpe maximumfactuur in het kleuteronderwijs op te trekken tot de helft van het bedrag voorzien in het lager onderwijs;
 - 2° deze bijstellingen aan het systeem van de maximumfactuur voor aanvang van het schooljaar 2011-2012 duidelijk te communiceren.

Irina DE KNOP

Marleen VANDERPOORTEN

Fientje MOERMAN

Ann BRUSSEEL

Boudewijn BOUCKAERT

Lode VEREECK

Patricia DE WAELE